

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Baptistae Mantuani Carmelit[a]e de patientia aurei libri
tres**

Baptista <Mantuanus>

Dauentrie, 1515

Quod et cur scriptura sacra arc[a]e comparatur ca.xxxv

urn:nbn:de:hbz:466:1-30534

Libet Tertius

tius defudarunt. Anagogicus autem Cabala nuncupat, nā expositio illa legis, tāto verior quanto abstrusior, quā Moyses ab ore dei dicitur accepisse nō ex libris discibat, neq; enim scripta erat, sed a docente suscipiebatur a discipulis tanq; res sacra et habenda inter arcana Cabala nanq; susceptio interpretat, et hec expositio a literali sensu ad anagogicū quasi a terrenis ad coelestia volare cōtendit. Sensus hunc quasi animā legēs, et verboꝝ medullā ne amitteretur post captiuitateꝝ Babylonicā Esdras quocūq; septuaginta duob; sapientib; in scriptis redegit, et in septuaginta duo volumina digessit quē Deo p̄cipiente palā legenda nō proposuit, sed soluz legis spiritus, ac in sacraz litterarum studio exercitatis ac sapientib; vitis communi cāda edixit, hos sensus Paul; apostolus spirituz vocat, cuz rep̄t hē dens Judēos, qui soli lrāli innitebātur dicit, lrā mortificat, spiritus autēz viuificat. Notandum insuper hos sensus posse Moysis faciem oppilari, lrālez āt esse veluz ei suppositū, quo ad huc Judēoz prospectus (ne veritateꝝ videant) impeditur, ppter qd Malachias p̄pheta dixit Heliam Carmelitaz patreꝝ p̄phetaz magnuz et admirabilis, ante Christi aduērum ad iudiciūz p̄mittēduz, q̄ scripturā spirituatiter exponens, et velum a facie Moysis detrahens, patrum ad filios corda conuertat, sensus hos mysticos credimus Christus tradidisse discipulis, cum (vt scriptum est in euangelio) aperuit eis sensum, vt scripturas intelligerent, de his etiā intellexit cum dixit, scrutamini scripturas, ip̄e testimoniūz p̄hibent de me sed ideo defecerūt scrutātes scrutinio, qz quod erat in sensu q̄rebant in textu, q̄ vero ad hos sensus sit recurrēdu, docet ip̄e Christus, q̄ fere sp̄ mystice loq̄batur, vt in parabolis ei; manifestat, cuz igit eodeꝝ sp̄u quo Christus loq̄batur, data lex fuerit, innuit q̄ sic q̄renda sit veritas in p̄bis legis, sicut modo q̄ritur in Christi parabolis

Quæ et cur scriptura sacra arce legis p̄pat Ca. xxxv.

Scriptura sacra foederis arca est, intus et foris deaurata, aurum interius charitas in Deum, auruz exteri; dilectio est

Liber Tertius

in proximum. In arca tria sunt. Lex Dei, virga Aaron, et Manna
Lex docet quid agendum, a quibus cauendum, dat precepta moralia
queque sunt de lege nature, in sua adhuc maiestate perdurant, dat precepta
ceremoniarum, hoc est sacrificiorum. Veteres enim sacra ceremonias
appellabant, hec quia Christi quod verum est sacrificium erat figura,
Christo veniente cessauerunt, et que sunt in melius commutati, dici
destructa et soluta non debent. Non enim venit Christus soluere legem
sed adimplere, et ut supradictum est consummare. Est quia in melius
commutat non soluit, sed quod minus erat, quod inchoatum, quod
vacuum, supplet, perficit, et adimplet, pro omnibus. n. antiquae legis sacrificiis,
unicum Christi sacrificium nos habemus, et quod Christus ille
agnus sit, quem Iudei quinta decima Marcij luna paschalis solent
offerre, Johannes Baptista, a litere ad spiritum, hoc est ad sensum
transiens allegoricum, manifestat eum inquit. Ecce agnus Dei, ecce qui
tollit peccata mundi, ac si diceret, non ille agnus animal brutum, ut verborum
textus, sed iste, ut innuit spiritus et sensus saluare nos potest. Dat insuper
iudiciorum precepta, que si placent, obseruare permittimur, dummodo
non putemus ea veteris instrumenti auctoritate seruanda. Nam quod
ad hec, instrumentum illud est antiquatum, rescissum abrogatum, sed si ex
re esse videatur denuo institui, et pro legibus haberi non veritum, quod si
fiat, debent obseruari et pro legibus haberi, vimque (ut diximus) non
a veteri instrumento sed a noua sortiuntur instituto. Item in arca est virga,
quia in scriptura sacra est imperium quo regimur, cuius auctoritas
descendens a Christo in summum pontificem transit, a pontifice in imperatorem.
Pontifex. n. est mediator Christi et hominum. Nam regnum
Christianorum magis est sacerdotium dicendum quam imperium, dicere Petro
apostolo, genus electum, regale sacerdotium. Quare pontificatus
non in locum imperij subrogatus, sed imperio est suppositus, ut a pontificatu
regat imperium, et quod pontificatus sanctitas faciendum arbitratur,
imperatoria maiestas exequatur. Unde et duplex est gladius,
vnus spiritualium, qui est pontificis, alter temporalium, qui potest

Liber Tertius

tifici et imperatori est cōmunis. Sed habet eum pōtifex in vagi
conuersum. Imperator vero tenet manu strictus, in vaginaz puer
sus est auctoritatis possessio, manu autē strictus auctoritatis execu
tio. vterq; a Christo pōtifici, alter a pōtifice datur Imperatori. Vir
ga hęc aliquādo florēs aliquādo arida, aliquādo mollis, aliquādo du
ra. Nostrę enī gentis imperiū, nunc humile, nunc sublime, nunc
flexibili et lenta, nunc ferrea et rigida vtitur potestate, quia nōnunq;
iusticia seruiēs agit, nonnunq; equitas inclemētiā, et misericordi
am mitius dulcescit, cum floret autes nō terreni rois, sed diuinę
futuris id opus est. Nā Christianę gentis imperiū coeleste, non hu
manum agit arbitriū. Item in arca est māna, quia scriptura sacra
spe futurę vitę et coelestiu; bonoru; promissione, in hui; vitę desero
to nos pascit, donec extincto Mose, Jesus est alter dux in terraz res
promissionis inducit. Testamentum vetus misterijs ac figuris est
refertum quarum multę iā diu intellectę, multę quotidie reuelātur
multa in futurum ab eodem spiritu qui eas cōdidit docenda seruan
tur. Recitat Plini. de hist. natur. li. octa. ca. vigesimo septimo. Ue
nenatis pabulis cynere herba ceruos mederi, percussos a phalāgio, qđ
est aranei genus cācros comedere, cuz vulnerati sunt dictami, pastu
sagittas eūcere hirundines vexatos pulloz oculos Coelidonia sanas
re. Mustelam in muriū venatu ruta se fouere, anguez hyberna las
tebra visu obscurato herbę marathro sese apricantem oculos repara
re. Elephātem cameleōte deuorato, qui herbę est cōcolor, oleastri fo
lijs veneno occurrere. Quęadmoduz his et alijs animalibus reme
dia morborum dantur a natura, sic nobis a Deo contra spirituales
morbos data est scriptura, dicente Paulo Quęcunq; scripta sunt,
ad nostram doctrinaz scripta sunt vt per patientiaz et cōsolationez
scripturaz spem habem;. Primo igitur loco scriptura sacra tibi les
genda est. Secundo doctoz codices approbati. Tertio philosophi,
qui de moribus disputāt, et poete graues, qui mira eloquentię sua
uitate philosophię seueritatez cōdiunt, supciliūz ponunt, frontem

Si

Libet Tertius

caperataz extendunt, et veternosum ei senium auferente, venustatis gratiã, et iuuenilem quẽdam decores inducunt, nihil em̄ est aliud vera poesis q̄ philosophia q̄dam mystica, fucata, interpolata. Quarto historie, ac spiritualiuz ciboꝝ varietate refectus in hac pulchra ac sancta supellectile cõstitutus, potes et egritudinis vitę perferre molestiam

De sanctorum imitatione

Ca. xxxvi

Templa fortitudinis, ac paciẽtię, spei, lōganimitatis, et perseuerantię frequẽter legẽda sunt, et semp habenda est añ oculos sanctimoniam cõfessorum, pudicitiam virginuz, cõstantiam martyꝝ, hoc sit speculũ ad quod animę tuę, quę spõsa est Christi caput amicitias, faciem lunias, sinuz exornes, vt in vestitu deaurato, charitatis circũdata varietate virtutum, cuz huius vitę noꝝ p̄cesserit, et eterne vitę dies illuxerit, ambulare honeste valeat inter triumphales choros paradisi, et habens vestẽ nuptialem, possit eternis adesse cõuiujs, bona illa Romanoz antiquitas, q̄ virtutuz lapidib⁹ orbis terrarum fundabat imperium, vt ad imitãdum iuuenes puocaret, pãgebat in cõuiujs egregia maioruz facinora cõprehensa carminibus. Simili officio religiosi oēs et nos p̄cipue cuz cibo reficimur, semp vnuz nobis cõtentiose legentẽ om̄es auscultam⁹, et cũ silentio comedẽtes erectis ad cõcionãtes nõ oculis, sed mētibus fere semp auidius sumimus animoz ad mensam alimenta q̄ corporoz, et certe (iudicio meo) p̄det hinc magna ps religiosę vitę, quid em̄ est aliud cõmunis hæc lectio, q̄ vitioꝝ extirpatio, spiritualis p̄fect⁹ exhortatio, et quedã generalis virtutuz irrigatio: Cõuerte ergo mentẽ ad cõtemplãda gesta sanctoruz, et quasi tuaz p̄tesus ignauiam q̄ nihil adhuc egeris viro dignum, mitte manũ tuaz ad fortia, et vigorem, elationẽ, ac sublimitatẽ illoꝝ emulare. Cũ videris in pueris, vt in viro, in fœmineo sexu vt in Catharina, in paganis ipsis q̄ Deus ignorabant, tantaz experimẽta virtutũ pudebit te, q̄ vir, q̄ Christian⁹ es, cui coelũ i hereditatẽ p̄mittitur, vnã egritudinez ferre nõ posse. Lege Reguz libꝝos inue